

*Скидан М. С., Скидан Я. А., аспіранти,
ХНПУ імені Г.С. Сковороди*

ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ У ВИКЛАДАННІ МОВНИХ ДИСЦИПЛІН ЗДОБУВАЧАМ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Протягом останніх двох десятиліть відбувається процес переходу від традиційного навчання до навчання із застосуванням комп'ютерних технологій. Дедалі стрімкіше інформаційні технології стають невід'ємною частиною життєвого простору людини. Сьогодні з упевненістю можна констатувати факт існування нового цифрового (мережевого) покоління людей, для яких мобільний телефон, комп'ютер та інтернет стали природними й невід'ємними елементами їхнього життєвого простору. У зв'язку з цим дедалі активніше збільшується загальний інтерес і перехід до цифрової освіти. Актуальним це є і в навчанні мовних дисциплін серед українських та іноземних здобувачів усіх рівнів закладів вищої освіти.

Це питання є предметом дослідження в працях таких українських науковців, як С. Доценко (особливості забезпечення освітнього процесу в умовах дистанційного і змішаного навчання) [1], С. Карплюка (цифровізація освітнього процесу у закладах вищої освіти) [2], Л. Корсунської (smart-освіта та її специфіка) [3], Л. Ліщинської (інноваційні і традиційні технології навчання у вищій школі) [4], М. Толмач (цифрові технології в освіті) [5] та ін.

З'ясувати особливості використанні цифрових технологій у викладанні мовних дисциплін для здобувачів вищої освіти.

На сьогодні вже стає нормою проведення навчальних занять зі здобувачами з використанням мультимедійних презентацій, розроблених у таких програмних пакетах, як Microsoft Power Point або Macromedia Flash. Однак поряд зі звичними презентаційними технологіями в сферу освіти проникають нові інтерактивні технології, які дозволяють уникнути презентацій у вигляді слайд-шоу. Відносно новою формою подачі матеріалу було використання інтерактивного устаткування (інтерактивні дошки Smart Boards, інтерактивні дисплеї Symposium), однак в умовах дистанційного навчання це втрачає свою актуальність. Натомість з метою задоволення освітніх потреб з'являється чимало віртуальних мультимедійних ресурсів для створення, спільного редагування та зберігання інформації. До таких онлайн-дошок належать, наприклад, Padlet, Canva, IDroo, Kahoot, Twiddla, WBO тощо.

Під час роботи з віртуальними дошками у здобувачів покращується концентрація уваги, пришвидшується засвоєння навчального матеріалу, у результаті чого зростає успішність. Упровадження нових технологій у сферу освіти веде за собою перехід від старої схеми репродуктивної передачі знань до нової, креативної форми навчання.

Особливої актуальності цифровізація освіти набуває у зв'язку з вимушеним переходом на дистанційну форму навчання, зумовленого карантинними обмеженнями через розповсюдження коронавірусної інфекції, а пізніше – із повномасштабною воєнною агресією Російської Федерації на території України), проведення навчальних занять зі здобувачами з використанням інтернет-технологій стало звичним явищем та альтернативним способом реалізації освітніх потреб. Проводити дистанційне навчання можна різними способами: лекційну та семінарську частини – у вигляді онлайн-конференції, практичну – шляхом виконання завдань на спеціально розроблених сайтах. Існує чимало платформ, які дозволяють упроваджувати цей процес: GoogleMeet, Zoom, Skype та ін.

Крім того, доречно застосовувати й такі інструменти цифрових технологій, які сприятимуть зануренню здобувачів у природне середовище мовної комунікації з метою її вдосконалення:

- вебінари (не вимагає додаткових фінансових витрат від навчального закладу; за допомогою цього вебзастосунку будується інтерактивний діалог зі здобувачами, відеоконференції проводяться з будь-якої географічної точки; є можливість отримати запис вебінару для закріплення матеріалу);

- соціальні мережі (місце розміщення навчального матеріалу і засіб спілкування між викладачем і здобувачами, між здобувачами; створення групи-спільноти, на базі якої можуть викладатися фільми та аудіозаписи з подальшим розбором і обговоренням лексико-граматичного матеріалу на аудиторних заняттях і в онлайн-режимі за допомогою коментарів, форумів; створення папок із наочним матеріалом у хмарних середовищах);

- мобільні застосунки (можливість вивчення мови у зручній формі без просторових і часових обмежень) [3];

- смарткампус, або чат-кампус (дає змогу оперативно та в будь-який час надавати інформацію, пов'язану з навчанням, і забезпечувати зв'язок з викладачем;

- чат-боти (автоматизація роботи менеджерів освітніх програм (відправлення пошти, нової інформації, надсилання нагадувань тощо) [5];

- електронні підручники (навчальний контент, інтегрований в інтерактивне середовище навчання; відзначається наявністю якісного контенту, графічного, відео- та аудіоматеріалу).

Основними перевагами впровадження цифрових технологій для очного та заочного навчання мови вважаємо такі:

- інтеграція в автентичне природне середовище спілкування;
- особистісно-орієнтований та індивідуальний підхід до навчання;
- оперативний зворотний зв'язок з викладачами та іншими здобувачами;

- вільне розміщення матеріалів у мережі, доступ до різних джерел інформації;
- збільшення обсягу самостійної індивідуальної і групової роботи й підвищення мотивації здобувача відповідно;
- формування комунікативних компетенцій в онлайн-овому середовищі;
- формування аксіологічної та рефлексивної компетенцій;
- мобільність і доступність навчання тощо [6].

Створення стійкої мотивації здобувачів до отримання знань, а також пошук нових форм та інструментів освоєння цих знань за допомогою творчих рішень є одним з головних завдань сучасної освіти. Таким чином, застосування цифрових технологій як на аудиторних заняттях, так і під час самостійної роботи при дистанційному навчанні не тільки сприяє розвитку мовних здібностей здобувачів, а й урізноманітнює навчальний процес, значно підвищуючи зацікавленість і мотивацію здобувачів освіти за рахунок видимого, реального результату їхньої мовної та мовленнєвої діяльності. Технології вже давно стали основою освіти, сприяючи спільному навчанню, цифровому вирішенню проблем і залученню здобувачів. Такі цифрові інструменти, як програми для організації відеоконференцій, віртуальні дошки й соціальні мережі, повинні бути інтегровані в повсякденне навчання, щоб допомагати здобувачам закладів вищої освіти збільшувати ефективність і продуктивність навчання.

Список використаних джерел:

1. Доценко, С. О., Ворожбіт-Горбатюк, В. В., & Собченко, Т. М. (2021). Онлайн-безпека учасників освітнього процесу в умовах дистанційного і змішаного навчання. Харків: Вид-во «Ранок».
2. Карплюк, С. О. (2019). Особливості цифровізації освітнього процесу у вищій школі. В Кремень, В. Г. & Ляшенко, О. І. (ред.) Інформаційно-цифровий освітній простір України: трансформаційні процеси і перспективи розвитку. (с. 188-197). Київ.
3. Корсунська Л. М. (2013). Концепція smart-освіти: загальне навчання, цифрові підручники і smart-школи. Освіта та розвиток обдарованої особистості, (11), 77-80.
4. Ліщинська, Л. Б. (2017). Використання інноваційних і традиційних технологій навчання у ВНЗ в умовах інформатизації освіти. Дистанційне навчання як сучасна освітня технологія, 56-60.
5. Толмач М. (2021). Цифрові технології в освіті: можливості й тенденції застосування. Цифрова платформа: інформаційні технології в соціокультурній сфері, (2), 159-171.

6. Герасименко, Т. Л., Грубин, И. В., Гулая, Т. М., Жидкова, О. Н., & Романова С. А. (2012). SMART-технологии (вебинар и социальные сети) в преподавании иностранного языка в неязыковом вузе. Экономика, статистика и информатика, (5), 9-12.